

Umhverfishópar í Garðabæ sumarvinna ungs fólks

Yfirumsjón:

Erla Bil Bjarnardóttir
umhverfisstjóri

Verkefnisstjórn:

Gissur Hrafn Gíslason
verkefnisstjóri umhverfishópa

Sigríður Ásta Hilmarsdóttir
verkefnisstjóri frístundar fatlaðra

Magnús Guðlaugsson
skrifstofustörf

Efnisyfirlit

- ❖ Inngangur
 - Undirbúningur
 - Fræðsla
- ❖ Samantekt helstu verkefna
 - Hreinsun bæjarlandsins – Ruslatínsla
 - Heyrakstur og hirðing
 - Ágengar tegundir
 - Skógarkerfill
 - Lúpína
 - Bjarnarkló
 - Njóli
- ❖ Umhirða gróðurbeða
- ❖ Útivistarstígar – viðhald
- ❖ Álftanes – Seylu svæði
- ❖ Þökulögn
- ❖ Málningarvinna
- ❖ Eftirlit í friðlandi Vífilsstaðavatns
- ❖ Flórigoðar og fuglalíf
- ❖ Jónsmessa og fleiri verkefni
- ❖ Viðauki: Atvinnutengt frístundaúrræði fyrir fötluð ungmenni í Garðabæ sumarið 2015. Skýrsla verkefnastjóra
 - Undirbúningur og húsnæði Frístundar
 - Umsóknarferli - þjónustunotendur
 - Stuðningsaðilar
 - Vinna þjónustunotenda
 - Frístundin
 - Samantekt
- ❖ Kökurit
- ❖ Niðurlag
- ❖ Framtíðarsýn sumarstarfa

Inngangur

Þetta er sjöunda sumarið í röð sem bæjaryfirvöld í Garðabæ standa fyrir verkefninu *Sumarvinna vegna ungs fólks*, nú árið 2015 með 100 mkr. fjárveitingu, það töluverð lækkun frá fyrra ári enda búist við færri umsóknum til sumarstarfa. Verkefnið felur í sér margvísleg störf meðal annars í því að halda bæjarlandinu snyrtilegu, útvega sumarstarfskrafta til stofnana bæjarins aðallega leikskóla og hjúkrunarheimilisins Ísafoldar, félagasamtaka og til skapandi hóps ungra verðandi listamanna.

Skýrsla þessi fjallar um starfsemi umhverfishópa (áður nefnt sumarátak) sem voru starfræktir sjöunda sumarið í röð. Einnig meðfylgjandi skýrsla um sumarstörf og frístund fatlaðra ungmenna sem starfa samhliða umhverfishópunum. Skýr vilji bæjaryfirvalda hefur verið að leita allra leiða til að tryggja ungu fólki, sérstaklega 17 ára og eldri sumarvinnu í júní og júlí vegna þess að erfitt hefur verið fyrir ungmenni á þessum aldri að fá sumarvinnu á almennum vinnumarkaði. En þessi þróun er að snúast.

Umhverfisstjóri hafði yfirumsjón með umhverfishópum og réð Gissur Hrafn Gíslason verkefnisstjóra sér við hlið. Hann hóf störf 9. apríl stjórnaði undirbúningi verkefnisins og sá um daglega stjórnun hópanna. Fjórir hópar störfuðu í umhverfishópum, samtals 68 starfsmenn. Þetta er veruleg fækkun starfsfólks milli ára sem skilar sér til þessa verkefnis.

Skjólstæðingum fjölskyldusviðs var gefinn kostur á þátttöku í sumarstörfum ungs fólks. Þetta er fjórða sumarið sem boðið er upp á þetta úrræði. Það voru 14 skjólstæðingar sem komu í verkefnið með 12 stuðningsaðilum. Unnu þau úti í umhverfishópunum fyrir hádegi, en í athvarfi frístundarverkefnisins eftir hádegi í umsjón Sigríðar Ástu Hilmarsdóttur verkefnisstjóra. Sjá nánar í viðauka þessarar skýrslu um sumarstörf og frístundarúrræði fatlaðra.

Unnið var að fegrun bæjarins með ýmsum verkefnum, hreinsun bæjarlandsins með ruslatínslu, heyrakstri eftir slátt á hljóðmönnum bæjarins, umhirði gróðurbeða í Kaupúni og Urriðaholti, heftingu og útbreiðslu ágengra tegunda þ.e. lúpínu og kerfils og yfirlagningu útivistarstíga. Kurl var lagt í stíga á skógræktarsvæðum t.d. Lundamóa og Sandahlíð. Kurlið er afurð sem kemur frá vorhreinsun lóða sem safnað er saman á jarðgerðarsvæði bæjarins og kurlað og endurnýtt sem yfirlag á útivistarstíga, gróðurbeð og til jarðgerðar.

Jafnframt sá Gissur verkefnisstjóri um veiðieftirlit í friðlandi Vífilsstaðavatns, eftirlit með banni við hundum um varptímann við vatnið, uppsetningu leiðbeiningarskilta o.fl.

Þátttaka ungra Garðbæinga í sumarvinnu hjá bænum gefur þeim góða og gagnlega innsýn í hvað bærinn þeirra hefur upp á margt að bjóða. Þau hafa tekið þátt í uppbyggingu svæða, umhirðu opinna svæða, áttað sig á útbreiðslu ágengra tegunda í flóru bæjarlandsins, fylgst með fuglalífi í friðlandi Vífilsstaðavatns og ekki síst kynnst víðerni bæjarlandsins.

Undirbúningur

Sumarstörf hjá Garðabæ voru auglýst á vef bæjarins, í Garðapóstinum og Fréttablaðinu fyrstu vikuna í mars. Opnað var fyrir umsóknir á ráðningarvef á www.gardabaer.is í byrjun mars með umsóknarfresti til 23. mars. Þar var hægt að sækja um hin ýmsu sumarstörf hjá Garðabæ; í garðyrkju og slætti, við áhaldahús, hjá vinnuskóla, í umhverfishópa eða á stofnunum t.d. leikskólum, í skapandi listahóp og hjá starfandi félögum í bænum t.d. Stjörnunni, skátum og á golfvöllum. Eftir að umsóknarfresti til sumarstarfa lauk þann 23. mars var hægt að sækja um að komast á biðlista eftir sumarvinnu en þá var ekki hægt að óska eftir sérstökum störfum.

Líkt og undanfarin ár var öllum þeim ungmennum sem eiga lögheimili í Garðabæ og sóttu um sumarstarf innan tiltekins umsóknarfrests boðið starf hjá bænum í sumar. Til viðbótar við þennan hóp ákvað bæjarráð þann 26. maí sl. að bjóða umsækjendum fæddum árin 1998 og 1997 sem voru á biðlista, einnig til starfa hjá bænum frá 15. júní.

Auk þess fengu þrjú ungmenni á vegum Nordjobb vinnu í umhverfishópum. Þau voru finnsk og dönsk.

Vinnutími ungmenna:

1. Fædda 1997 og fyrr fengu vinnu í 7 tíma á dag í 8 vikur tímabilið 1. júní til 24. júlí.
2. Fædda 1998 fengu vinnu í 6 tíma á dag í 7 vikur, frá 1. júní til 17. júlí.

Sumarstörfin hófust 1. júní er ungmennin mættu til vinnu kl. 9:00 við bækistöð umhverfishópa að Garðatorg 1, Hrísmóamegin. Að Garðatorgi 1 jarðhæð var aðsetur umhverfishópa, með skrifstofu og til fundarhalda.

Búnaður var fábrotinn þ.e. ein borðtölva, fartölva og kaffivél. Í lokuðu porti framan við aðstöðuna var geymsluaðstaða fyrir verkfæri.

Frístund fatlaðra fékk aðstöðu í fyrrverandi verslunarrými á Garðatorgi 7.

Gámi fyrir aðstöðu og verkfæri með salernisaðstöðu við friðland Vífilsstaðavatns.

Verkfæragámur var einnig staðsettur í Kaupúni, enda samfeld vinna þar í gróðurbeðum og grashirðu í Urriðaholti.

Leigður var pickup bíll í umsjá verkenisstjóra sem sá umhverfishópum fyrir aðföngum og upphirðu.

Vinnutími flokkstjóra var frá kl. 08:00 – 16:00. Mættu þeir á hverjum morgni til verkefnafundar í bækistöðina á Garðatorgi 1 til að fara yfir gærðaginn og undirbúa dagsverkin, sem verkefnisstjóri undirbjó. Sá tími nýttist einnig til að ræða ýmis mál tengd vinnunni, sem og til að skrá vinnustundir hópanna og færa inn í verkefnadagbók sumarátaks. Einnig voru agamál tekin fyrir sem komu höfðu upp og þurfti að leysa. Verkefnisstjóri frístundar fatlaðra var viðstödd þessa morgunfundi til skipulagningar verkefna dagsins framundan t.d. með hvaða umhverfishóp hentaði að senda þau til starfanna vegna og aðgengis. Á morgunfundunum gafst umhverfisstjóra færi á að hitta flokksstjórana og fara með þeim yfir ýmis málefni og útskýringar á verkefnum. Frágangur og skil á vinnulistum til starfsmannahalds var í umsjón starfsmanns í bækistöð umhverfishópanna.

Hóparnir mættu stundum beint á verkstaði við verkfæraskúrana. Þá hópa sem þurfti að flytja á vinnusvæði s.s. við Vífilsstaðavatn, í Kaupún eða út á Álftanes voru flutt með smárútu. Gerður var samningur við ÞH Rútur um fólksflutninga til og frá bælistöð Garðatorgi á verkstaði sem lengra var í, út á svæði sem ekki voru í göngufæri. Töluverð aukning var á ferðum vegna fatlaðra.

Fræðsla

Viðtöl vegna ráðninga flokkstjóra hófust hjá umhverfisstjóra með verkefnisstjóra strax eftir að umsóknarfresti lauk eftir 23. mars. Það kom á óvart hve illa gekk að fá flokkstjóra til starfa sem höfðu til þess tilskilin aldur og reynslu. Nokkrir flokkstjórar hófu störf í maí við undirbúning við að koma upp vinnubúðum og verkfærum í þær og skipuleggja vinnuhópana.

Fræðsludagar flokkstjóra voru 28. maí og 29. maí. Námskeiðin innihéldu fræðslu um verkþekkingu, skyndihjálpi, öryggismál og samskiptahæfni og ábyrgð flokkstjóra sem fyrirmyndar. Námskeiðin voru á vegum EFLU ráðgjöf og Ólafur Ingi Grettisson um skyndihjálpi. Farin var vettvangsferð um væntanleg verkefnissvæði undir leiðsögn umhverfisstjóra.

Verkefnisstjóri sumarstarfa fatlaðra var ráðin Sigríður Ásta Hilmarsdóttir, hún hóf störf þann 4. maí við undirbúning sumarstarfsins með viðtölum við skjólstaðinga og fjölskyldur þeirra. Ráðningarviðtöl voru tekin við væntanlega stuðningsaðila sem höfðu verið ráðnir til sumarstarfa hjá Garðabæ. Frístundaraðstöðu var komið upp á Garðatorgi 7 í fyrrum verslunarrými við torgið.

Mynd: umhverfisstjóri með flokkstjórum og verkefnisstjóra í vettvangsskoðun.

Samantekt helstu verkefna

Hreinsun bæjarlandsins – Ruslatínsla

Lagt var upp úr því að nýta umhverfishópa við að gera bæjarlandið sem snyrtilegast og var ruslatínsla því veigamikill verkþáttur í byrjun. Tekin voru fyrir svæðin í útmörkinni s.s. lækir, fjörur og hraun. Allt rusl sem var tínt er safnað saman á pallbíl verkefnisins og ekið að Þjónustumiðstöð í Lyngási, þar var það flokkað í viðeigandi gáma. Bæjarlandið ofan byggðar var skipulega tínt rusl. Einnig voru fjörur Bessastaðanes gengnar einn dag í ágúst og hirt upp sjórekið plast og annað rusl.

Mynd: Stundum lenda blaðaútgáfur í hraungjótum.

Mynd: Hreinsun fjöru umhverfis Bessastaðanes.

Heyrakstur og hirðing

Umhverfishóparnir sáu um mestallan heyarakstur á mönum í bænum, að beiðni garðyrkjustjóra. Aðallega voru það manir sem þurfti að raka eftir slátt verktaka. Öllu grasi var komið fyrir á jarðgerðarsvæði til sjálfbærrar moltugerðar.

Mynd: Unnið við heyarakstur á mön.

Mynd: Kerfill kemur sér fyrir í lúpínubreiðum, þar sem er góða næringu að fá.

Ágengar tegundir - kerfill, lúpína, njóli og bjarnarkló

Lúpína: Það verður að segjast að lúpínan hefur haft vinninginn og yfirtekið hæðir og holt ofan byggðar, því viðfangsefnið gríðarlegt. Innan friðlands Vífilsstaðavatns hefur undanfarin sumur verið reynt að halda útbreiðslu lúpínunnar í skefjum með orfaslætti og klippingu. Vegna þess hve umhverfishópar voru fámennir gafst ekki tími í að halda uppi sama krafti við lúpínuslátt og undanfarin sumur þegar verkefnið var fjölmennara, samt voru lúpínusvæði slegin og klippt. Ekki var eytt kröftum í samfeld lúpínusvæði sem eru t.d. á fyrirhuguðum byggingarsvæðum samkvæmt aðalskipulagi s.s. Urriðaholt, Hnoðraholt, Garðaholt o.fl.

Lúpínuflekkir innan byggðar hafa verið skráðir og þeir allir klipptir eða slegnir með vélurfum, til að stemma við útbreiðslu lúpínunnar í bæjarlandinu. Þar sem lúpína var samfelld á stórum svæðum ofan byggðar var slegið meðfram stígum til að halda aðgengi að þeim opnum og ekki síst vegna hættu á útbreiðslu gróðurelda/sinubruna. Jafnframt leitast við að hamla útbreiðslu lúpínunnar út í hraunin t.d. frá Urriðaholti út í friðlýst Vífilsstaðahraunið.

Fleiri lögðu hönd á plóg með þátttöku í heftingu útbreiðslu lúpínunnar. Starfsfólk Náttúrufræðistofnunar Íslands á Urriðaholti lagði fram hálft dagsverk í júní og fékk til þess lánuð sláttuorð og klippur frá bænum. Starfsmenn Ní vilja ekki horfa aðgerðalausir upp á að lúpínan dreifi sér inn á hraunið fyrir augum þeirra frá Urriðaholti.

Mynd af umhverfishóp stínga upp kerfil í lúpínubreiðu á Skyggnisholti

Skógarkerfillinn: er að breiðast út með ógnarhraða víða í bæjarlandinu, sérstaklega stingur hann sér niður í lúpínubreiður þar sem nægur næringarforði er af lúpínunni. Allir kerfilsflekki voru eltir uppi um holt og niður að lækjum. Á blómgunartíma kerfilsins í júlí fer ekki á milli mála hvar kerfillinn er að koma sér fyrir.

Unnið var að því að hamla útbreiðslu skógarkerfilsins og voru flekkir eittraðir snemma í vor í nágrenni Vífilsstaðavatns austan Elliðavatnsvegar til móts við friðlandið og í Hlíðarhorni í enda Vífilsstaðahlíðar, neðst í Hnoðraholti o.fl. Alls staðar þar sem kerfillinn skaut upp kolli með hvítum blómum í júlí var ráðist á hann með stunguskóflum og stunginn upp. Einnig klippt ofan af honum blóm/fræbelgir áður en hann myndaði fræ og sett í poka til að hefta útbreiðslu hans.

Fræbanki kerfilsins er á ríkisjörðinni Vífilsstöðum og sáir sér í allar áttir, sem er mikið áhyggjuefni. Reynt er að hamla útbreiðslu kerfilsins með því að yfirfara svæði umhverfis Vífilsstaði sérstaklega og fjarlægðir fræbelgir á öllum kerfli í bæjarlandinu utan Vífilsstaða, einnig í umhverfi golfvallar GKG meðfram Vífilsstaðavegi og á Álftanesi s.s. Sviðholtslandi og Eyvindarstaðalandi. Verktaki var fenginn til að slá kerfilssvæði á gamla túninu á Vífilsstöðum, sunnan leikskólans Sunnuhvols og niður undir læk. Þessi kerfilssvæði ógna friðlýstu Vífilsstaðahrauni sem er þar framundan, sunnan lækjar

Markmiðið var að finna vaxtarstaði skógarkerfilsins og uppræta úr bæjarlandinu, utan Vífilsstaða sem bærinn hefur ekki umráð yfir. Svæðin voru merkt með staurum með veifum svo þau væru auðfundin í lúpínubreiðunum. Sjá kort þar sem kerfill hefur fundist og verið upprættur. Fylgjast þarf með þessum svæðum á hverju sumri svo kerfillinn nái ekki útbreiðslu í bæjarlandinu.

Endurekin var eituruðun á kerfilsflekki aftur í ágúst mánuði.

Mynd: Kerfillinn dreifist frá Vífilsstöðum, Vífilsstaðahraun baksýn

Mynd: Kort af kerfilssvæðum

Mynd: Kerfill sleginn á Vífilsstöðum við lækinn

Mynd: Kerfill sleginn á Vífilsstöðum

Bjarnarklór: Eitrað var fyrir bjarnarklór á nokkrum stöðum í bæjarlandinu meðal annars við lóðamörk lóða bæjarbúa. Markmiðið er að finna vaxtarstaði þessarar risahvannar og uppræta úr bæjarlandinu.

Mynd: Þessi bjarnarklór fannst friðlandi Vífilsstaðavatns

Mynd: Útbúnir í að eyða bjarnarklór.

Njóli: Ráðist var á njólann þar sem sást til hans, aðallega var hann stunginn upp eða klippt ofan af honum svo að hann næði ekki að fjölga sér.

Umhirða gróðurbeða

Trjáreitir á opnum svæðum í Kauptúni voru í umsjá umhverfishópa. Þar var staðsett ein vinnubúð umhverfishópa. Trjábeðin í Kauptúni og Urriðaholti eru í örum uppvexti og þarfnast mikils viðhalds þar til þau loka sér.

Gróðurbeð í Sjálandshverfi voru tekin í gegn fyrir Jónsmessuháðtíð Grósku sem haldin var á Strandstígnum. Umhirða gróðurbeða í Sjálandi er mjög umfangsmikil enda þéttleiki gróðurbeða þar mikill.

Mynd: Urriðaholti, umhirða gróðurbeða.

Útivistarstígar – viðhald

Í sumar var lítið farið í nýlagnir útivistarstíga nema stuttur kafli við aðkomu Vífilsstaðavatns. Unnið var að viðhaldi eldri stíga sem lagðir hafa verið undanfarin ár með yfirlögn s.s. kurlstígur í Sandahlíð og útivistarstígur í innsvæði Prýðum.

Mynd: Nýr stígur aðkomu Vífilsstaðavatns.

Álftanes – Seylu svæði

Uppgræðsla fyrrverandi jarðvegstipps á vegum sveitarfélags Álftaness var jafnaður út og formaður með ávöllum línum í fyrra sumar og grasfræi sáð á svæðið. Umhverfishópur grjóthreinsaði svæðið í sumar fyrir slátt, því þar vex mikill njólaskógur enda fyrrverandi jarðvegsúrgangi safnað þar.

Markmiðið er að svæðið sé snyrtilegt á að líta svo útivistarfólk geti notið þess á leið um strandstíginn gangandi eða ríðandi. Svæðið þarf hér eftir að vera slegið einu sinni á sumri til að hefta vöxt njóla og annarra ágengra tegunda. Stórgrýti sem kom upp úr svæðinu var ýtt saman í hrúgur og bíður þess að verða nýtt í framkvæmdir.

Mynd: Uppgræðslusvæði Seylu, njóli og baldursbrá þekja svæðið.

Mynd: Uppgræðslusvæði Seylu, sleginn njólinn

Þökulögn

Þökulagnir voru ekki umfangsmiklar hjá umhverfishópunum í sumar. Frágangur meðfram göngustíg og uppgræðsla á mönum við Engidal neðan Ásahverfis.

Einnig tókust þau á við verkefnið að endurleggja þökur á þak dælukofans við Vífilsstaðavatn. Nú lítur kofinn betur út.

Mynd: Þak dælukofans við Vífilsstaðavatn endurlagt grastorfi

Málningarvinna

Málningarvinna hófst ekki að ráði fyrir en í lok júlí og fram í ágúst er flokkstjórar báru fúavörn á allar göngubrýr yfir lækina. Samtals eru yfir Hraunsholts- og Arnarneslæki 17 timburbrýr. Auk brúa var borið á stigann niður Hjallamisgengið sem er á gönguleiðinni í Búrfellsgjá og á Búrfell.

Málningarvinnan var í umsjón Þóris Sigursteinssonar smiðs hjá garðyrkjudeild. Auk þess voru lánaðir einstaklingar til málningar vinnu á lóðum leik- og grunnskóla og á opnum leiksvæðum o.fl.

Mynd: Máluð göngubrú yfir Hraunsholtslæk.

Mynd: Málaður stigin niður Hjallamisgengið, á gönguleið á Búrfell.

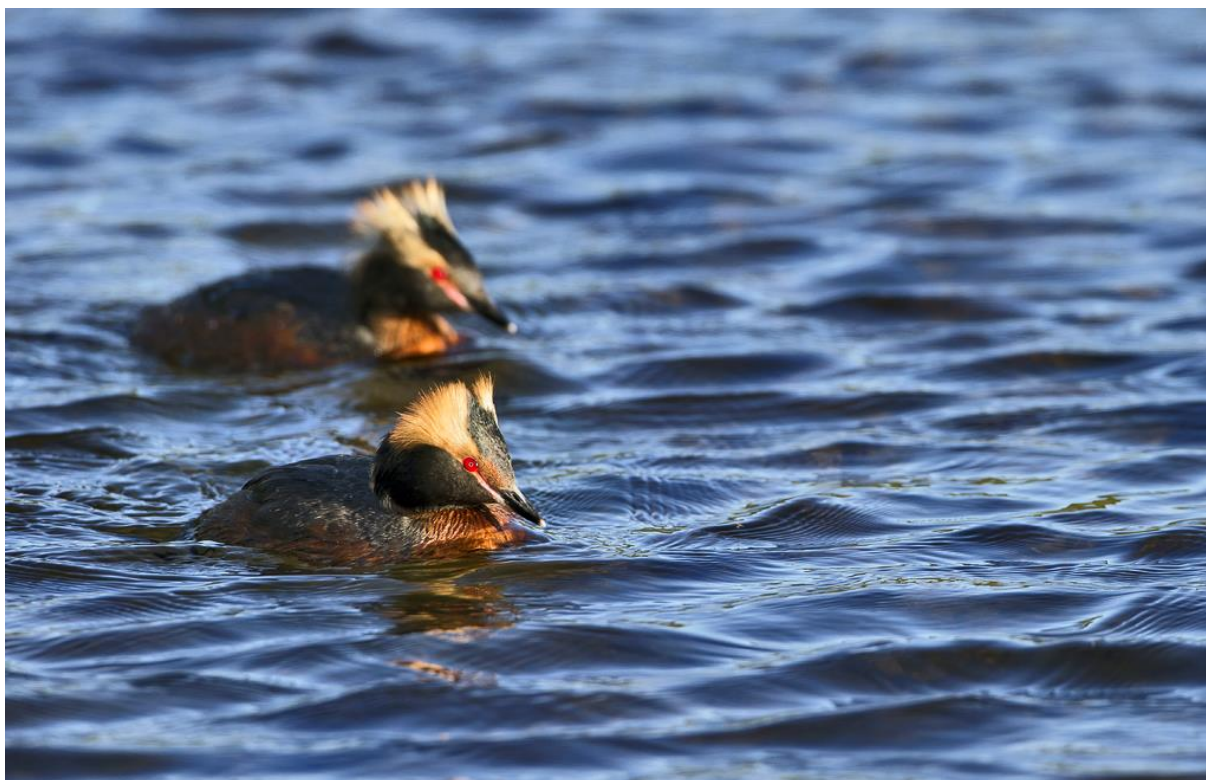
Eftirlit í friðlandi Vífilsstaðavatns

Veiðieftirlit og umsjón með veiði er yfir sumarið, þó mest í upphafi veiðitímabils 1. apríl sem sem lýkur 15. september. Veiðileyfi eru seld með Veiðikortinu www.veidikortid.is sem beðið er um að sjá í veiðieftirliti. Veiðieftirliti er sinnt af verkefnisstjóra og umhverfisstjóra ekki reglubundið. Mikil aðsókn fólks er í friðlandið, alla virka daga, um helgar og langt fram á kvöld. Enda kvöldkyrrð við Vífilsstaðavatn eftirsóknarverð.

Mynd: Flórigoði á hreiðri í greinum á Vífilsstaðavatni.

Hundabann á varptíma í friðlandi Vífilsstaðavatns og Urriðavatns þurfti einnig að framfylgja tímabilið 15. apríl til 15. júlí. Skilti eru sett upp eftir þörfum og tekin niður og breytt merkingum í að hundar eiga að vera í bandi. Fólk tekur þessu tilmælum misvel. Það eru ekki bara bæjarbúar sem viðra sig og hundinn við vatnið, líka bera á nágroñnum enda stutt í náttúruperluna.

Mynd Jóhann Óli Hilmarsson: Flórigoðapar á Víflsstaðavatni.

Flórigoðar og fuglalíf í friðlandinu var mjög fjölskrúðugt í sumar, margir andarungar komust á legg. Umferð fólks sem er mikil í friðlandinu virðist ekki raska fuglalífi, kannski einhver vörn fyrir arðræningjum. Það má segja með sannri að flórigoðar séu hin mestu ólíkindatöl eins og einn fuglafræðingurinn sagði þegar leitað var til hans um afbrigðilegt atferli þeirrar.

Flórigoðinn er tvímælalaust skrautfjöldur Víflsstaðavatns, sem fer ekkert á milli mála þegar fuglaskoðunarfólk er tekið tali við vatnið eða það hringir með einhver álitamál. Spurt var vegna hvers álfaparið missti fjóra unga af fimm stuttu eftir að fjölskyldan kom frá hreiðrinu upp á vatnið? Þetta vildu tveir herra menn fá að vita, annar sendi myndband því til sönnunar er fjölskyldan gekk með fimm unga úr Vatnsmýrinni sunnan Víflsstaða upp með læknum á vatnið. Hvað skeði, var það minkur, var það refur, pest, en ólíklegur fæðuskortur, því álitamáli er ósvarað.

Dagbók hefur verið haldin aðallega um atferli flórigoðanna þó annað fuglalíf fljóti með sem hófst í sumar líkt og í fyrra þann 15. apríl þegar greinabúnt voru sett úr á tveimur stöðum út frá norður bakkanum þar sem flórigoðarnir kjósa helst að dvelja og gera hreiður. Þann 26. júlí voru þrjú flórigoðapör á hreiðrum, þar af eitt komið með unga. Þann 3. ágúst hafði þar I yfirgefið hreiðrið með tvo unga út á vatnið, enn lá þar II á hreiðri í sefinu út frá norðurbakka og þar III hafði yfirgefið sitt hreiðurstæði í greinabúnti út frá norðaustur bakkanum.

Jónsmessa og fleiri verkefni

Starfsmenn sumarátaks unnu við undirbúning Jónsmessuhátíðar Grósku í Sjálandshverfi og við frágang að henni lokinni. Þau komu fyrir staurum sem listafólkið strengdi á listaverk sín, sáu um umferðastjórnun á bílastæði og kakó- og kaffiveitingar við strandstíginn.

Mörg önnur verkefni sem voru framkvæmd og ekki áður skilgreind voru ýmist skipulögð fyrir sumarið eða komu upp á með stuttum fyrirvara, jafnvel samdægurs.

Erla Bil Bjarnardóttir,
umhverfisstjóri

Mynd: Grillað í Sandahlíð

Viðauki: Atvinnutengt frístundaúrræði fyrir fötluð ungmenni í Garðabæ sumarið 2015. Skýrsla verkefnastjóra

Atvinnutengt frístundaúrræði fyrir fötluð ungmenni heyrir undir umhverfishópa sem Erla Bil Bjarnardóttir umhverfisstjóri stýrir. Þetta var þriðja sumarið sem starfsemin var í þessu formi. Þjónusta Garðabæjar við fatlað fólk miðar að því að tryggja því jafnrétti og skapa því skilyrði til að lifa eðlilegu lífi og taka virkan þátt í samfélaginu. Fatlaðir eiga jafnan rétt til atvinnu í sumarstarfinu og aðrir. Úrræðið fólst í að bjóða fötluðum ungmennum atvinnu á morgnana og frístund eftir hádegi. Stuðningsaðilar fylgdu þjónustunotendunum til vinnu og í frístund. Markmiðið með starfinu var að efla félagsleg tengsl, virkja ungmennin til sjálfstæðis og gefa ungmennunum tækifæri til að taka þátt í samfélaginu á sama hátt og jafnaldrar þeirra.

UNDIRBÚNINGUR OG HÚSNÆÐI ÁTAKSINS

Síðastliðin ár hefur frístundin verið starfrækt í Flataskóla yfir sumartímann en í ár var hún til húsa á Garðatorgi 7. Við fengum húsgögn og spil sem tilheyrðu frístundinni frá fyrri árum og húsgögn sem vantaði uppá fengum við frá öðrum stofnunum bæjarins. Starfsmenn bóksafnsins lánuðu okkur sjónvarp, DVD spilara og DVD mynddiska. Á staðnum var góð eldhúsaðstaða með ísskáp og örbylgjuofni. Starfsmenn höfðu aðgang að kaffi og kakó á staðnum. Eftir að grunnskólanum lauk, um miðjan júní, fengum við aðgang að myndmennta- og textílstofu Flataskóla.

UMSÓKNARFERLI — ÞJÓNUSTUNOTENDUR

Sólveig Steinsson þroskaþjálfari hjá fjölskyldusviði Garðabæjar sendi mér lista yfir þá einstaklinga sem höfðu náð aldri til sumarvinnu. Ég hafði samband við alla á listanum hvort sem þeir höfðu sótt um sumarstarf eða ekki samkvæmt leiðbeiningum frá Sólveigu. Auk þess höfðu nokkrir foreldrar samband við mig sem eiga ungmenni sem ekki voru á listanum. Þeir sem þáðu atvinnutilboðið komu í viðtal ásamt forráðamanni til að fara yfir málefni sem varða umsækjandann. Í viðtalinu var farið yfir þarfir umsækjandans, áhugamál, færni og væntingar til starfsins. Viðtalið fór fram í aðstöðu frístundarinnar á Garðatorgi 7.

Þjónustunotendur fengu greidd laun til jafns við aðra sumarstarfsmenn bæjarins á sama aldri. Lagt var upp með að þau væru í vinnu frá kl. 9-12 og frístund frá kl.12-16. Þeir sem voru á 17. ári voru í frístundinni til klukkan 15:00. Þetta fyrirkomulag hefur gefist vel þar sem þeir sem eru með fatlanir hafa margir hverjir ekki úthald í heilan vinnudag til útivinnu.

Stuðningsaðilar

Fjöldi stuðningsaðila var metinn útfrá þörf þjónustunotenda. Fimm af þeim stuðningsaðilum sem voru ráðnir höfðu sótt um aðstoð við fatlaða en aðrir voru ráðnir af biðlista og umsóknarlista um önnur störf. Tveir af þeim höfðu starfað áður í þessu starfi. Haft var samband við umsækjendur og þeir boðaðir í viðtal. Reynt var að ráða inn fólk með reynslu af starfi með fötluðum og einstaklinga með fjölbreytt áhugamál til eflingar frísundastarfsins. Stuðningsaðilar fengu senda nákvæmari fræðslu um starfið og fatlanir í tölvupósti áður en það hófst. Stuðningsaðilarnir voru boðaðir á skyndihjálparnámskeið sem þeir sóttu flestir áður en þeir hófu störf. Þegar starfið hófst kom í ljós að þjónustuþörf var meiri en metið var í upphafi og leitað var í umhverfishópana eftir meiri liðsstyrk.

Flestir stuðningsaðilarnir voru ungt fólk og höfðu ekki mikla reynslu af störfum með fötluðum. Það þarf að hafa það í huga að fá reyndara starfsfólk inn í bland við ungu stuðningsaðilana úr sumarátakinu þar sem starfið getur verið erfitt og upp komu mál sem kröfðust þekkingar og reynslu sem unga fólkíð átti erfitt með að takast á við. Þjónustunotendurnir voru mjög fjölbreyttur hópur og mikið álag á starfsfólki í upphafi þegar allir voru að kynnast og læra inn á hvort annað. Við vorum með ákveðnar grunnupplýsingar um þjónustunotendurna en mikið af þeim upplýsingum áttu ekki við þau enda getur margt breyst á einu ári.

Vinna þjónustunotenda

Í upphafi hvers vinnudags kom ég til morgunfundar með Gissuri Hrafni Gíslasyni yfirflokkestjóra, Erlu Bil Bjarnardóttur og flokkstjórunum. Þar fékk ég upplýsingar um staðsetningu hópa, verkefni dagsins og ræddi við flokkstjóra um hvernig gengi í hópunum. Á morgnana sinnti ég skipulagsstarfi og undirbúningi. Ég var einnig tilbúin að fara út í hópana ef upp kæmu einhver mál. Á tímabilinu komu upp veikindi, reiðiköst og önnur verkefni sem þurfti að sinna á staðnum.

Útiverkefnin hentuðu ekki öllum notendunum og ákveðin verkefni í umhverfishópunum hentuðu sumum en öðrum ekki. Þrír þjónustunotendur, sem óskuðu eftir að fara ekki í umhverfishópa, fengu vinnu á leikskóla og einn fékk vinnu í Hagkaup. Þessi samvinna gafst mjög vel í flestum tilvikum. Þessa samvinnu við stofnanir og fyrirtæki mætti þróa betur og bjóða fleiri einstaklingum uppá þennan möguleika. Það þarf að hefja samstarfið fyrr á árinu.

Ungmennin fengu það sérverkefni að halda Garðatorgi og umhverfi þess hreinu. Þau sáu um að reita arfa, sópa, vökva og tína rusl í umhverfinu. Þetta verkefni hentaði þeim mjög vel og voru íbúar og fyrirtækjaeigendur á Garðatorgi mjög ánægðir með framtakið. Þetta verkefni mætti þróa áfram og á

næsta ári þyrfti flokkstjóra til að vera með Garðatorgshópnum. Blöndun í aðra hópa gafst vel en þeim fannst einnig gott að vera í sér hóp þar sem þau voru oft fyrir utan hópinn á starfsstað.

Frístundin

Þjónustunotendur mættu í frístundina klukkan 12:00 og þá var hádegisnestið borðað. Klukkan 13:00 hófst dagskrá frístundarinnar. Hver dagur var skipulagður samkvæmt fyrirfram ákveðinni stundaskrá, sem gat þó breyst örlítið á milli vikna. Á mánudögum var farið í Flataskóla í tónmennta-, myndmennta- og textílstofur, á þriðjudögum var sundferð á dagskrá, miðvikudagar voru ferðadagar, fimmtudagar íþróttadagar og föstudagar bíó dagar. Lóð Flataskóla var nýtt undir íþróttaiðkun þegar viðraði vel og á fimmtudögum fengum við aðgang að íþróttahúsinu í Ásgarði. Heimsókn á Bókasafn Garðabæjar var vinsæl hjá nokkrum notendum.

Áður en sumarstarfið hófst hafði ég samband við fjölmörg fyrirtæki í Garðabæ og nágrenni og óskaði eftir að starfsmennirnir í frístundinni fengju að koma í starfskynningu. Leit ég á það sem möguleika til að tengja starfsmennina betur við atvinnulífið í Garðabæ. Lítið var um svör frá fyrirtækjum. Við fengum að fara í eina starfskynningu og það var á slökkvistöðina í Hafnarfirði.

Mynd frá heimsókn í slökkvistöð.

Mynd frá heimsókn í slökkvistöð.

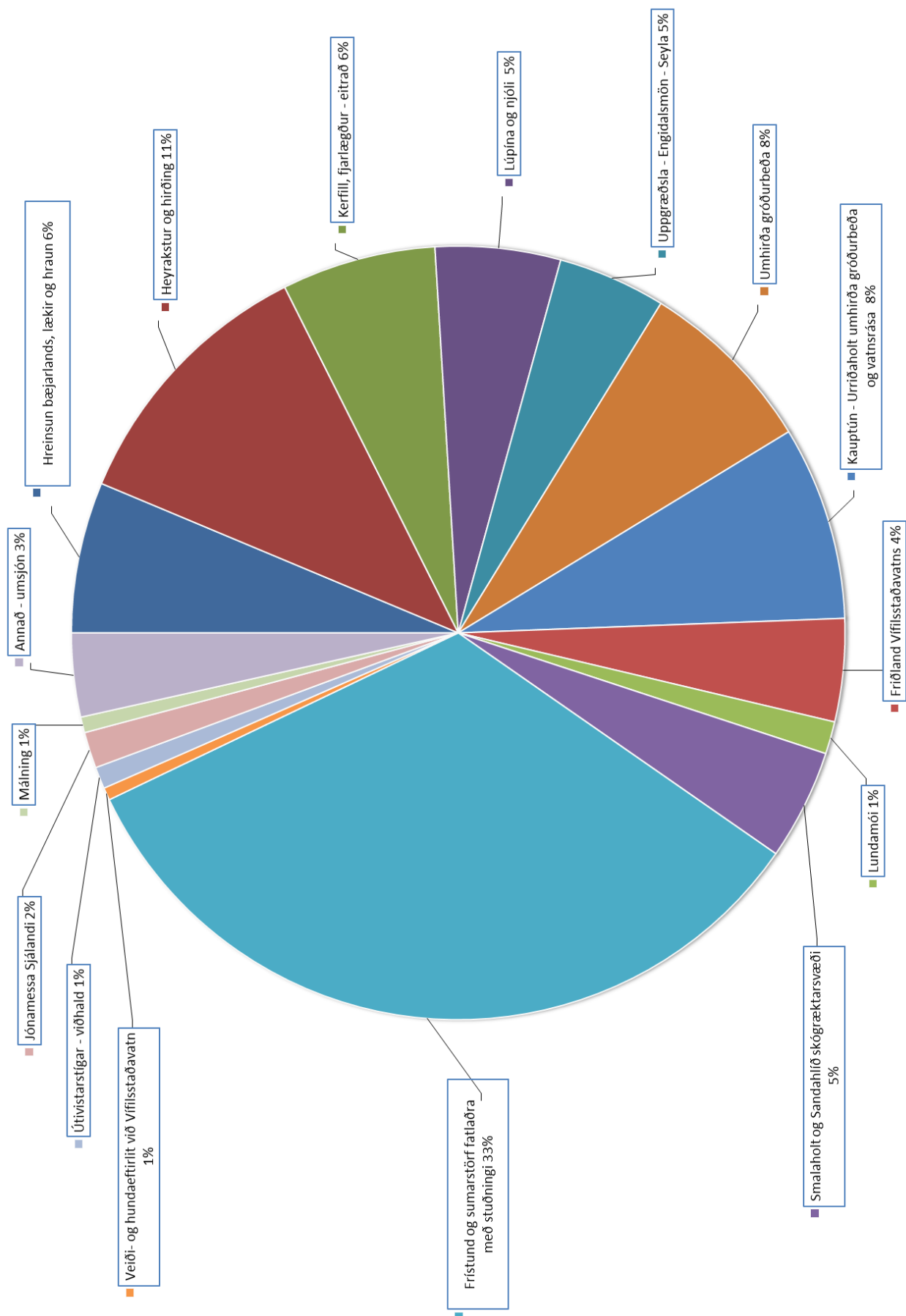
Samantekt

Úrræðið í heild sinni gekk mjög vel og markmiðum starfsins var náð. Flestir notendur náðu að tengjast vinaböndum í vinnunni og félagsleg tengsl þeirra efdust. Við náðum að koma til móts við alla sem óskuðu eftir að vinna við önnur störf vegna skertrar starfsgetu í umhverfishópum eða sérstakra óska. Það þyrfti þó að byrja fyrr á árinu að hafa samband við fyrirtæki og stofnanir til að geta boðið fleirum uppá þennan möguleika.

Notendahópurinn er mjög fjölbreyttur og einstaklingarnir mis krefjandi. Mjög breytt bil var á milli getu notenda og fáir sem þurftu alveg mann með sér. Það þyrftu að liggja fyrir betri upplýsingar um notendurna og þjónustubörf þeirra til að geta veitt sem bestan stuðning.

Það voru mjög fáir starfsmenn í sumaráttakinu sem höfðu reynslu af því að starfa með fötluðum og þyrfti að ráða reyndara starfsfólk sem er í stakk búið að taka á þeim uppákomum sem verða í tengslum við starf með fötluðum. Einnig mætti vera eldra starfsfólk í bland við þau úr sumaráttakinu.

Sigríður Ásta Hilmarsdóttir,
verkefnisstjóri sumarstarfa fatlaðra

Niðurlag

Sumarvinna ungafólksins gefur þeim nýja sýn á bæinn sinn. Þau verkefni sem unnin voru nýliðið sumar voru mörg og fjölbreytt. Þau eiga það sameiginlegt að vera mannaflafrek, sem ungmennin hafa vonandi lært eitthvað af.

Hefðbundið er að halda grill fyrir sumarstarfsfólk umhverfishópa. Það var gert á skógræktar- og útivistarsvæðinu Sandahlíð í góðviðri 9. júlí sl.

Við þökkum gott samstarf við Smára Guðmundsson garðyrkjustjóra, Lindu Jóhannsdóttur verkstjóra garðyrkjudeildar og Matthías Ólafsson bæjarverkstjóra og annað starfsfólk Þjónustumiðstöðvar. Þá ber að þakka flokkstjórum umhverfishópa og öllum þeim ungmennum sem störfuðu í hjá okkur í sumar fyrir þeirra framlag við að snyrta og fegra bæinn. Þakkað gott samstarf við starfsmannahald, sérstakar þakkir færum við Vilhjálmi Kára Haraldssyni mannauðsstjóra fyrir samstarfið á liðnum árum. Hann leitast við að leysa málin af lipurð. Það er eftirsjá í honum sem farinn er til annarra starfa.

Framtíðarsýn sumarstarfa

Reynslan hefur sýnt að fækkun er í aðsókn til sumarstarfa hjá bænum á milli ára, sem endurtekur sig mjög líklega milli 2015 og 2016. Áfram sækja fatlaðir í sumarstörf hjá bænum en þeim hefur fjölgað verulega milli ára. Þetta er þriðja sumarið sem boðið er uppá úrræði fyrir þau. Kannski vegna góðrar afspurnar af frístundinni. Allavega er þar þörfin fyrir hendi.

Lagt er til að skipulag frístundar fatlaðra fyrir sumarið 2016 verði alfarið í umsjá fjölskyldusviðs. Líkt og skapandi hópur hefur verið í umsjá menningar- og fræðslusviðs sem hefur reynst vel.

Mikilvægt er að umhverfisstjóri fái áfram sumarstarfsfólk til verkefna á náttúru- og útivistarsvæðum í bæjarlandinu, enda nauðsynlegt að halda áfram umhirðu á svæðum ofan byggðar sem fjallað er um hér í skýrslunni.

Erla Bil Bjarnardóttir,
umhverfisstjóri